

(๒) การขอยกเลิกกระจับปำเข้าชั่วคราวของเนื้อโคและเครื่องในโคจากบราซิล โดยฝ่ายบราซิลขอให้ไทยเร่งรัดผลการพิจารณารายงานแก้ไขข้อบกพร่องที่จัดส่งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพราะถูกระงับนำเข้ากว่า ๖ เดือนแล้ว นอกจากนี้ บราซิลยังทวงถามถึงกฎระเบียบการทวนสอบย้อนกลับโครายตัว (individual traceability) ของไทยที่เคยขอจากกรมปศุสัตว์ไปตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ พร้อมสอบถามเกี่ยวกับกฎระเบียบดังกล่าวว่า ไทยได้แจ้งเวียนให้ประเทศสมาชิก WTO ทราบเมื่อไร มีการบังคับใช้กับทุกประเทศคู่ค้าหรือไม่ และมีการประเมินความเสี่ยงก่อนบังคับใช้ด้วยหรือไม่ ซึ่งฝ่ายไทยชี้แจงว่า ขณะนี้ รายงานแก้ไขข้อบกพร่องของบราซิลอยู่ระหว่างการพิจารณาโดยคณะกรรมการด้านความปลอดภัยอาหารและประเมินความเสี่ยงสินค้าปศุสัตว์ (Import Risk

Assessment: IRA) ซึ่งกรมปศุสัตว์จะแจ้งผลให้ทราบต่อไป สำหรับกฎระเบียบการทวนสอบย้อนกลับโครายตัว ไทยยืนยันว่าบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันทั้งภายในประเทศ สินค้าส่งออก และสินค้านำเข้า ซึ่งกรมปศุสัตว์จะจัดส่งใบบราซิลในภายหลัง รวมถึงยืนยันว่าไทยมีการประเมินความเสี่ยงและมีการหารือจากผู้มีส่วนได้เสียในประเทศ ก่อนบังคับใช้ด้วย ซึ่งบราซิลรับทราบและขอให้ไทยรีบแจ้งหากมีความคืบหน้าด้วย

๑.๒ ซาอุดีอาระเบีย ฝ่ายไทยได้นัดหมายหารือกับสำนักงานอาหารและยา (SFDA) ซาอุดีอาระเบีย ในประเด็นข้อกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของซาอุดีอาระเบีย (Saudi GAP) สำหรับสัตว์ปีก ซึ่งเดิมมีกำหนดบังคับใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ และต่อมา กระทรวงสิ่งแวดล้อม น้ำ และการเกษตร (MEWA) ของซาอุดีอาระเบีย ได้แจ้งเวียนมาตรการนี้อีกครั้ง โดยมีการปรับปรุงรายละเอียดของมาตรฐานเล็กน้อยและเลื่อนการบังคับใช้เป็น ๑๗ กันยายน ๒๕๖๘ ซึ่งฝ่ายซาอุดีอาระเบียชี้แจงว่า (๑) แนวทางการปฏิบัติตาม Saudi GAP ให้ยึดฉบับปรับปรุงใหม่แทนฉบับเดิม (๒) ยืนยันเลื่อนการบังคับใช้ออกไปจนถึง ๑๗ กันยายน ๒๕๖๘ และในระหว่างนี้ ผู้ส่งออกสามารถส่งสินค้าสัตว์ปีกไปยังซาอุดีอาระเบียได้ปกติ โดยยังไม่มีเงื่อนไขเรื่อง Saudi GAP (๓) รายชื่อผู้ประกอบการของ MEWA (ประเด็น Saudi GAP) และ SFDA (ประเด็นประมง) ผู้แทนจาก SFDA ของซาอุดีอาระเบีย จะประสานและแจ้งให้ไทยทราบต่อไป และ (๔) หากมาตรการนี้บังคับใช้แล้ว ทาง SFDA จะแจ้งให้กรมปศุสัตว์ทราบอีกครั้ง ว่าจะมีผลกระทบต่อรูปแบบใบ HC ที่เคยตกลงกันสองฝ่ายในสินค้าผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกนำเข้าจากไทยหรือไม่

ในโอกาสนี้ ฝ่ายไทยโดยกรมปศุสัตว์ได้นำเสนอแนวทางการควบคุมและกำกับดูแลสินค้าสัตว์ปีกของไทย โดยเสนอให้ MEWA พิจารณายอมรับให้กรมปศุสัตว์เป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองฟาร์มสัตว์ปีกในไทย ตามมาตรฐาน Saudi GAP ซึ่งกรมปศุสัตว์จะเป็นหน่วยงานตรวจสอบ จัดทำรายงาน ประเมินผล และรับรองฟาร์มสัตว์ปีก จากนั้น จัดส่งรายชื่อฟาร์มที่ผ่านการรับรองให้ MEWA ขึ้นทะเบียนและออกใบ certificate รวมถึงหมายเลข SGN ให้กับฟาร์ม ตามขั้นตอนและข้อกำหนดของ MEWA เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการขึ้นทะเบียนแก่ผู้ประกอบการ รวมถึงสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้นำเข้าซาอุดีอาระเบียว่าสินค้าที่ผ่านการรับรองโดย Competent Authority ของไทยมีความปลอดภัย ได้มาตรฐานตาม Saudi GAP ฝ่ายซาอุดีอาระเบียรับทราบและยินดีที่จะรับไปให้ MEWA พิจารณา โดยเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกันของทั้งสองฝ่าย และอาจต้องมีการหารือระหว่างกรมปศุสัตว์และ MEWA อีกครั้ง เพื่อตกลงในรายละเอียดการดำเนินการร่วมกันต่อไป

๑.๓ รัสเซีย โดยหน่วยงานกำกับดูแลด้านสัตวแพทย์และสุขอนามัยพืชของรัสเซีย (FSVPS) ขอติดตามและสอบถามความคืบหน้าจากฝ่ายไทยในประเด็นการขอเปิดตลาดเนื้อโคและผลิตภัณฑ์โคจากรัสเซีย ที่ค้างมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ พร้อมขอให้ไทยแจ้งช่วงเวลาที่คาดว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ ฝ่ายไทยแจ้งว่า กรมปศุสัตว์อยู่ระหว่างพิจารณาร่างเงื่อนไขการนำเข้า ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ ๗ จากทั้งหมด ๙ ขั้นตอน ของกระบวนการนำเข้าสัตว์มีชีวิตและผลิตภัณฑ์สัตว์จากต่างประเทศ และยังไม่สามารถแจ้งช่วงเวลาที่แน่นอนได้ สำหรับสถานะโรค BSE ของรัสเซียที่ได้รับการรับรองจาก WOAH แล้วนั้น ฝ่ายไทยเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณา อย่างไรก็ตาม หากเสร็จสิ้นการพิจารณา กรมปศุสัตว์จะแจ้งให้รัสเซียทราบ จากนั้นทั้งสองฝ่ายจะหารือรูปแบบใบ HC ร่วมกันเป็นลำดับต่อไป ทั้งนี้ รัสเซียแจ้งว่าอาจติดตามประเด็นดังกล่าวในห้วงการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ WOAH ครั้งที่ ๙๒ ที่จะจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ กับฝ่ายไทยต่อไป

ในขณะเดียวกัน ฝ่ายไทยได้ติดตามความคืบหน้าในประเด็น (๑) การขอยกเลิกการนำเข้าชั่วคราวของโรงงานอาหารสัตว์เลี้ยงจากไทย ฝ่ายรัสเซียแจ้งว่า เนื่องจากผลการตรวจประเมินโรงงานรายเดิมไม่เป็นที่น่าพอใจ ทำให้โรงงานดังกล่าวต้องดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกับรายงานผลการตรวจประเมินที่รัสเซียส่งให้เมื่อเดือนพฤศจิกายน

๒๕๖๗ เรียบร้อยก่อนที่รัสเซียจะเดินทางมาตรวจประเมินรอบใหม่ และรัสเซียยืนยันว่า อุดมภูมิกำหนดจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎระเบียบรัสเซีย หรือ สอดคล้องตามคำแนะนำของ WOAH ทั้งนี้ ฝ่ายไทยได้สอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อกำหนด GMO ในอาหารสัตว์เลี้ยง ว่าจำเป็นต้องมีการขึ้นทะเบียนหรือไม่ อย่างไรก็ตาม รัสเซียแจ้งว่ากฎระเบียบของรัสเซียอนุญาตให้ใช้วัตถุดิบ GMOs เป็นส่วนประกอบได้ แต่ต้องเป็นสายพันธุ์ (GM line) ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับรัสเซีย โดยขอให้ไทยหารือทางเทคนิคกับหน่วยงานคุณภาพและมาตรฐานอาหารและยาสัตว์ของรัสเซีย (VGNKI) โดยตรง เพื่อสอบถามรายการ GM line ที่อนุญาตให้ใช้ รวมถึงแนวทางการขึ้นทะเบียนและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งฝ่ายไทยจะประสานหน่วยงาน VGNKI ผ่านผู้แทนรัสเซียประจำ WTO ต่อไป (๒) การขึ้นทะเบียนโรงงานอาหารสัตว์เลี้ยงรายใหม่ ฝ่ายไทย สอบถามความเป็นไปได้ในการตรวจประเมินโรงงานใหม่ในช่วงเดียวกันกับที่รัสเซียเดินทางมาตรวจประเมินโรงงานเดิมที่ถูกระงับ รัสเซียแจ้งว่า มีความเป็นไปได้และขอให้ไทยมีหนังสือทางการถึง FSVPS เพื่อแจ้งความประสงค์ดังกล่าว (๓) การขึ้นทะเบียนโรงงานแปรรูปสินค้าประมงรายใหม่ และการขอยกเลิกการรับนำเข้าชั่วคราวของโรงงานแปรรูปสินค้าประมงจากไทย ฝ่ายไทย ขอให้รัสเซียพิจารณาขึ้นทะเบียนโรงงานใหม่ โดยไม่ต้องรอการยกเลิกการรับนำเข้าชั่วคราวจากโรงงานเดิมที่เคยพบปัญหา เนื่องจากโรงงานเดิมบางแห่งไม่ประสงค์ส่งออกไปยังรัสเซียแล้ว จึงไม่ได้ส่งข้อมูลให้รัสเซียตามที่ร้องขอ รัสเซียแจ้งว่า ขอให้ไทยมีหนังสือแจ้งยืนยันรายชื่อโรงงานใหม่ที่ประสงค์ขอขึ้นทะเบียน รายชื่อโรงงานเดิมที่ถูกระงับและไม่ประสงค์ส่งออกแล้ว และรายชื่อโรงงานเดิมที่ถูกระงับและยังประสงค์จะส่งออกอยู่ ให้ฝ่ายรัสเซียพิจารณาต่อไป

๑.๔ ไต้หวัน ไทยได้ติดตามความคืบหน้าการเปิดตลาดเนื้อสัตว์ปีกส่งออกไปยังไต้หวัน โดยขั้นตอนการเปิดตลาดต้องได้รับการพิจารณาจาก ๒ หน่วยงาน ได้แก่ The Animal and Plant Health Inspection Agency (APHIA) ด้านสุขภาพสัตว์ และ The Taiwan Food and Drug Administration (TFDA) ด้านความปลอดภัยอาหาร ซึ่งไต้หวันชี้แจงว่า (๑) หน่วยงาน APHIA ได้มีหนังสือ official letter No. ๑๑๓๑๘๗๐๐๒๙ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ขอให้ไทยส่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรองสถานะปลอดโรค HPAI และ Newcastle Disease ในประเทศ (๒) หน่วยงาน TFDA ได้รับข้อมูลที่ไทยนำส่งแล้ว ทั้งนี้ ได้แจ้งตอบกลับเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘ โดยขอให้ไทยชี้แจงเพิ่มเติมในบางประเด็น ซึ่งหากไทยส่งข้อมูลตามที่ทั้งสองหน่วยงานร้องขอแล้ว TFDA จะดำเนินการตรวจสอบเอกสารตามขั้นตอน โดยพิจารณาตามลำดับคิวของประเทศที่ได้ยื่นเอกสารเข้ามา

๑.๕ ฟิลิปปินส์ ไทยได้ติดตามความคืบหน้าการขึ้นทะเบียนโรงงานเนื้อสัตว์ปีกสด (ดิบ) ส่งออกไปยังฟิลิปปินส์ ปัจจุบันมีโรงงาน ๒ แห่งที่ได้รับการตรวจประเมินแล้วโดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตร ได้แก่ Bureau of Animal Industry, Department of Agriculture (BAI) และ National Meat Inspection Services (NMIS) เมื่อวันที่ ๑๐ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗ แต่ทางฟิลิปปินส์ยังไม่แจ้งผลการตรวจประเมินให้ไทยทราบ และมีโรงงานอีก ๗ แห่ง ที่ต้องการขึ้นทะเบียนเพิ่มเติม โดยกรมปศุสัตว์ได้มีหนังสือนำส่งข้อมูลประกอบการพิจารณาไปแล้วเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ แต่ยังไม่มีการตอบกลับจากทางฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ ในการประชุม SPS committee ครั้งที่ ๙๑ ณ นครเจนีวา ไม่มีผู้แทนจากฟิลิปปินส์เข้าร่วมการประชุม มกอก. จึงส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อขอติดตามประเด็นดังกล่าว และหากผลเป็นอย่างไร จะแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอีกครั้ง

๒. การหิบบกข้อก้งวลทางการค้าของประเทศสมาชิก WTO

๒.๑ ภาพรวมข้อก้งวลทางการค้าของประเทศสมาชิก WTO

ประเทศสมาชิก WTO หิบบกข้อก้งวลทางการค้า (STC) ทั้งหมด ๖๑ เรื่อง โดยเป็นข้อก้งวลใหม่ ๖ เรื่อง และข้อก้งวลเดิม ๕๕ เรื่อง ประเทศที่ถูกหิบบก STC มากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ๑) สหภาพยุโรป ๑๕ เรื่อง ๒) จีน ๙ เรื่อง และ ๓) สหรัฐอเมริกา ๔ เรื่อง ทั้งนี้ ประเด็น STC ที่ถูกหิบบกมากที่สุดและไทยควรติดตามอย่างใกล้ชิด มีดังนี้

๑. การระงับนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ที่ไม่สอดคล้องกับหลักสากล คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ของจำนวน STC ทั้งหมด โดยจีนถูกร้องเรียนมากที่สุด ในเรื่องระงับการนำเข้าโดยไม่พิจารณาระดับความเสี่ยงของสินค้าและไม่ยอมรับเขตปลอดโรค (Regionalization) ตามข้อเสนอแนะของ WOAHP ซึ่งหลายประเทศ อาทิ แคนาดา และ EU ร้องเรียนว่าจีนระงับนำเข้าเนื้อโค เนื่องจากการระบาดของโรควัวบ้าแบบผิดปกติ (Atypical BSE) โดยที่ไม่คำนึงถึงข้อเสนอแนะของ WOAHP ว่าการเกิดโรค Atypical BSE จะไม่ส่งผลกระทบต่อสถานะความเสี่ยงต่ำโรควัวบ้า (negligible risk) ของประเทศ และไม่ควรส่งผลกระทบต่อการค้า โดยที่จีนไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน นอกจากนี้ EU และสหรัฐฯ ร้องเรียนว่าจีนระงับนำเข้าเนื้อสัตว์ปีกเนื่องจากการระบาดของโรค HPAI โดยไม่พิจารณาหลักการ Regionalization และสถานะปลอดโรค HPAI ของประเทศต้นทาง

๒. กระบวนการเปิดตลาดล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คิดเป็นร้อยละ ๒๖ โดยสหรัฐฯ ถูกร้องเรียนมากที่สุด ซึ่งบราซิล EU อาร์เจนตินา ร้องว่ากระบวนการเปิดตลาดล้มของสหรัฐฯ มีความล่าช้าโดยไม่ชี้แจงเหตุผลและไม่แจ้งระยะเวลาการพิจารณาที่แน่นอน ไม่สอดคล้องกับภาคผนวก C ของความตกลง SPS นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังถูก EU ร้องว่ามีคำขอเปิดตลาดที่รออนุญาตนำเข้ากว่า ๔๐ รายการ และค้างมานานกว่า ๑๐ ปี โดยไม่ได้รับคำชี้แจงถึงความล่าช้าดังกล่าว

๓. การเพิกถอนหรือปรับลดค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืชที่เข้มงวดเกินความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ ๑๔ ส่วนใหญ่เป็นมาตรการของ EU ที่ถูกร้องเรียนจากหลายประเทศ อาทิ บราซิล จีน ปารากวัย สหรัฐฯ ออสเตรเลีย อินเดีย เนื่องจากเห็นว่า EU เพิกถอน/ปรับลดค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืชบางชนิดที่เข้มงวดเกินความจำเป็น โดยที่ไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนเพียงพอ ก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้า ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๓ ว่าด้วยการทำให้สอดคล้อง และมาตรา ๕.๖ ว่าด้วยมาตรการที่ต้องไม่เข้มงวดเกินความจำเป็นของความตกลง SPS นอกจากนี้ การที่ EU เพิกถอนหรือปรับลดค่า MRLs ด้วยเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและแนวทางระหว่างประเทศ เนื่องจากการกำหนดค่า MRLs มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของประชากรไม่ใช่อด้านสิ่งแวดล้อม จึงขอให้ EU ทบทวนมาตรการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

๔. การไม่ยอมรับ Regionalization ในสินค้าปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ ๑๑ ซึ่ง EU ร้องเรียนประเด็นนี้ต่อหลายประเทศคู่ค้า ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน เม็กซิโก เปรู ฟิลิปปินส์ และโคลอมเบีย โดยเรียกร้องให้ประเทศคู่ค้ายอมรับระบบการควบคุมโรค Regionalization สำหรับโรค ASF ของ EU ทั้ง ๒๗ ประเทศ และยกเลิกการระงับการนำเข้าสุกรจากประเทศสมาชิก EU ซึ่งหลายประเทศชี้แจงว่ายอมรับหลักการของ WOAHP ในเรื่อง Regionalization สำหรับโรค ASF โดยจีนแจ้งว่าได้ยกเลิกการระงับการนำเข้าเนื้อสุกรจากเบลเยียม และเห็นว่า ในหลายประเทศของ EU ยังพบการระบาดของโรค ASF ซึ่งแสดงว่ามาตรการของ EU ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการควบคุมโรคระบาด เม็กซิโกแจ้งว่าอยู่ระหว่างปรับปรุงกฎหมายในประเทศเกี่ยวกับแนวทางการยอมรับ Regionalization แต่เป็นการยอมรับแบบรายประเทศสมาชิก EU เท่านั้น สำหรับกรณีของออสเตรเลีย EU ร้องเรียนว่า แม้ว่าออสเตรเลียมีแนวโน้มยอมรับ Regionalization ของ EU แต่ออสเตรเลียกลับกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าเนื้อสุกรที่ต้องผ่านร้อนเพื่อฆ่าเชื้อโรค ASF ซึ่งเข้มงวดกว่าที่ WOAHP กำหนด และบังคับใช้กับประเทศสมาชิก EU ที่ไม่มีการระบาดของโรค ASF ด้วย ทำให้ EU ไม่สามารถส่งเนื้อสุกรสดไปยังออสเตรเลียได้ จึงขอให้ออสเตรเลียปรับข้อกำหนดให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ WOAHP

ออสเตรเลียชี้แจงว่าได้เร่งประเมินความเสี่ยงต่อมาตรการของ EU ในการควบคุมโรค ASF และกำหนดเงื่อนไขการนำเข้า เพื่อให้การค้าเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ EU ก็ยังไม่พอใจ และเรียกร้องให้ออสเตรเลียนำเข้าเนื้อสุกรจากพื้นที่นอกเขต ควบคุมโรคระบาดได้ทันทีหลังจากเกิดการระบาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดของ WOAHP Article ๔.๔๗ ว่าด้วยเรื่อง Zoning/Regionalization ที่ระบุว่าพื้นที่นอกเขตควบคุมจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดเกิดขึ้นเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสองช่วงระยะฟักตัวของโรค (incubation period) ทำให้ไม่สามารถนำเข้าเนื้อสุกรจากพื้นที่ดังกล่าวได้ในทันที

๒.๒ การชี้แจงต่อข้อกังวลทางการค้าของไทย ในการประชุมครั้งนี้ ไทยถูกหยิบยกข้อกังวลทางการค้า ๓ ประเด็น จาก ๒ ประเทศ ได้แก่ รัสเซีย และบราซิล ซึ่งเป็นประเด็นต่อเนื่อง ดังนี้

๑) รัสเซียร้องเรียนไทยเรื่องความล่าช้าในการพิจารณาอนุมัติการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์มายังไทย ถูกหยิบยกขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ โดยรัสเซียร้องเรียนว่า รัสเซียขอเปิดตลาดเนื้อหมู เนื้อโค และเนื้อสัตว์ปีก และไทยเดินทาง ไปตรวจประเมินโรงงานเนื้อโคของรัสเซียตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ แต่จนถึงปัจจุบันไทยยังไม่อนุญาตให้นำเข้าสินค้าดังกล่าว แม้ว่ารัสเซียจะส่งข้อมูลให้ไทยตามที่ร้องขอครบถ้วนแล้วก็ตาม นอกจากนี้ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ หน่วยงาน FSVPS ได้เสนอให้ไทยตรวจรับรองโรงงานเนื้อโคและเนื้อสุกร เพื่อแลกกับการพิจารณาเปิดตลาดอาหารสัตว์เลี้ยง แต่ไทยไม่ได้ตอบรับข้อเสนอ ดังนั้น รัสเซียขอเรียกร้องให้ไทยปฏิบัติตามพันธกรณี WTO ข้อบทที่ ๘ และภาคผนวก C ของความตกลงว่าด้วยมาตรการ SPS เพื่อให้กระบวนการอนุมัตินำเข้าสินค้าปศุสัตว์ปราศจากความล่าช้าที่ไม่ สมเหตุสมผล ไทยชี้แจงว่า กรมปศุสัตว์อยู่ระหว่างทบทวนเงื่อนไขนำเข้าเนื้อโค และจะแจ้งให้รัสเซียทราบอย่างเป็นทางการเมื่อการพิจารณาเสร็จสิ้น สำหรับการขอเปิดตลาดเนื้อสุกรและเนื้อสัตว์ปีก รัสเซียยังมีการระบาดของโรค HPAI Newcastle และ ASF ซึ่งเป็นโรคระบาดภายใต้พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ของไทย ซึ่งกรมปศุสัตว์ต้องมีการควบคุม/ป้องกันการระบาดเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดกับอุตสาหกรรมปศุสัตว์ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจะพิจารณาคำขอเปิดตลาดอีกครั้ง เมื่อรัสเซียได้รับสถานะปลอดโรคจาก WOAHP

๒) บราซิลร้องเรียนไทยเรื่องการขอยกเลิกการแนบใบรับรองสุขอนามัย (HC) ในการนำเข้าสินค้าหนัง พอกกิ่งสำเร็จรูป ถูกหยิบยกต่อเนื่องเป็นครั้งที่ ๑๐ โดยบราซิล ร้องเรียนว่า บราซิลหยิบยกประเด็นนี้อีกครั้ง เนื่องจากยังไม่มีมติเห็นชอบในการหารือทวิภาคีที่ผ่านมา โดยแม้ว่าขณะนี้ WOAHP และประเทศอื่นๆ จะมี ฉันทามติทางวิทยาศาสตร์ว่าหนังพอกกิ่ง เป็นสินค้าปลอดภัย แต่ไทยเป็นประเทศเดียวที่ยังคงกำหนดให้มี HC สำหรับสินค้านี้ ซึ่งหลังจากที่ WOAHP ได้รับรองให้หนังพอกกิ่ง เป็นสินค้าปลอดภัยสำหรับโรคปากเท้าเปื่อย (FMD) อย่างเป็นทางการแล้ว ไทยกลับแสดงความกังวลต่อโรคอื่นที่ไม่เคยถูกหยิบยกขึ้นมาหารือเลย นอกจากนี้ การที่ไทยอ้างข้อจำกัดทางกฎหมายภายในประเทศ ทำให้ไม่สามารถปรับเงื่อนไขการนำเข้าให้เป็นไปตามแนวทางสากลได้ บราซิลขอให้ไทยคำนึงถึง SPS Agreement ว่าเป็นพันธกรณีที่ไทยควรยึดปฏิบัติเช่นกัน ซึ่งตามมาตรา ๕ ระบุว่าต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ หากประเทศสมาชิกจะกำหนด มาตรการที่แตกต่างไปจากมาตรฐานสากล ทั้งนี้ มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ยืนยันแล้วว่ากระบวนการผลิต หนังพอกกิ่ง สามารถกำจัดเชื้อก่อโรคได้ นอกจากนี้ ไทยอาจไม่ถือว่าเงื่อนไข HC เป็นข้อจำกัดทางการค้า แต่ เอกสารที่ไม่จำเป็นซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งออกและเพิ่มขั้นตอนทางราชการ ก็ถือเป็นการจำกัดการค้าในทาง ปฏิบัติ เพราะทำให้ต้นทุนสูงขึ้นและกลายเป็นอุปสรรคที่ไม่จำเป็น บราซิลจึงเรียกร้องให้ไทยยกเลิกเงื่อนไข HC ประกอบการนำเข้าสินค้าหนังพอกกิ่งสำเร็จรูป

โดยฝ่ายไทย ชี้แจงว่า ในการหารือทางเทคนิคระหว่างกรมปศุสัตว์และ MAPA เมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ ไทยได้ชี้แจงแล้วว่า “หนังพอกกิ่งสำเร็จรูป” อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตาม พรบ. โรคระบาดสัตว์ และ ถูกจัดเป็น “ซากสัตว์” ซึ่งมีข้อกำหนดทางกฎหมายที่จะต้องแนบใบ HC ประกอบการนำเข้า เพื่อรับรองว่าสินค้านั้นปราศจากโรคสัตว์ และเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยของไทย ซึ่งมาตรการนี้บังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันต่อ

ประเทศคู่ค้าทุกราย สำหรับประเด็นที่ WOAHP ได้รับรองให้หนังสือฯ เป็นสินค้าปลอดภัยต่อโรค FMD ไทยขอยืนยันว่าไทยยอมรับแนวทางสากลดังกล่าว และจะไม่กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับ FMD สำหรับสินค้านี้อีกต่อไป นอกจากนี้ ไทยย้ำว่า ไทย HC ยังคงมีความจำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่า (๑) สินค้านั้นปราศจากโรคสัตว์ (๒) ผ่านกระบวนการผลิตที่สามารถกำจัดเชื้อก่อโรคได้ และ (๓) สถานประกอบการได้รับการรับรองจากหน่วยงาน CA ของบราซิล ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้สอดคล้องกับเงื่อนไขการนำเข้าที่ตกลงร่วมกันระหว่างไทยและบราซิล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และไทยยังคงมีความเชื่อมั่นในระบบการกำกับดูแลของบราซิลให้รับรองความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว โดยไทยยินดีหารือกับบราซิลต่อไปเพื่อให้ได้ข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกัน

๓) บราซิลร้องเรียนไทยเรื่องการระงับนำเข้าชั่วคราวของเนื้อโคและเครื่องในโคจากบราซิล ถูกหยิบยกขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ โดยบราซิล ร้องเรียนว่า การระงับการนำเข้านี้เป็นไปอย่างไม่ชอบธรรม ถือเป็นการละเมิดหลักการของ SPS Agreement ถึงแม้บราซิลจะพยายามหาข้ออ้างในระดับเทคนิคและการทูต แต่ก็ยังไม่มีข้อค้นพบใดๆ และจนถึงขณะนี้ ไทยยังไม่สามารถแสดงกฎหมายภายในประเทศเกี่ยวกับการทวนสอบย้อนกลับรายตัว (individual traceability) ที่อ้างว่าเป็นพื้นฐานของการระงับการนำเข้าครั้งนี้ได้ นอกจากนี้ มาตรการนี้ยังเข้มงวดเกินความจำเป็น ไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ และขาดความโปร่งใส ซึ่งขัดต่อมาตรา ๒, ๕ และ ๗ ของ SPS Agreement บราซิลเรียกร้องให้ไทยเร่งกลับมาเปิดการนำเข้าเนื้อวัวจากบราซิลอีกครั้ง และขอให้ไทยชี้แจงต่อคำถามดังนี้ (๑) ไทยมีกฎหมายหรือข้อกำหนดใดที่เกี่ยวกับการทวนสอบย้อนกลับรายตัวของสัตว์มีชีวิต ซึ่งมีผลบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ หรือไม่ และหากมีการแก้ไขกฎหมายภายหลังจากเวลานั้น เหตุใดจึงมีการระงับการนำเข้าเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ (๒) ไทยจะแจ้งเวียนมาตรการ เรื่อง การทวนสอบย้อนกลับรายตัวของสัตว์มีชีวิต ต่อสมาชิก WTO เมื่อใด (๓) ระบบทวนสอบย้อนกลับภายในประเทศของไทยสำหรับโคเนื้อ เทียบเท่ากับที่กำหนดให้ประเทศคู่ค้าปฏิบัติหรือไม่ (๔) ไทยใช้ข้อกำหนดการทวนสอบย้อนกลับนี้กับประเทศคู่ค้าทั้งหมดที่มีสถานะสุขอนามัยใกล้เคียงกับบราซิลอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่ ประเทศเหล่านั้นได้รับแจ้งเกี่ยวกับข้อกำหนดใหม่นี้หรือไม่ และถูกระงับการค้าทันทีเช่นเดียวกันหรือไม่

นอกจากนี้ อาร์เจนตินา ได้สนับสนุนข้อเรียกร้องของบราซิล โดยกล่าวว่า การที่ไทยระงับการนำเข้าเนื้อโคและเครื่องในจากอาร์เจนตินา ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ไม่ได้มาจากสาเหตุด้านสุขอนามัย แต่เป็นเพียงการที่ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงวันตรวจประเมินครั้งใหม่ตามที่ไทยร้องขอได้เท่านั้น โดยอาร์เจนตินาได้เสนอทางเลือกหลายวันเพื่อกำหนดการตรวจประเมิน รวมถึงแนวทางชั่วคราวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการหยุดชะงักทางการค้า แต่ยังไม่ได้รับการตอบกลับจากไทย ทั้งนี้ อาร์เจนตินาต้องการตกลงวันตรวจประเมินกับไทยโดยเร็ว และระหว่างรอการตกลงวันตรวจประเมิน อาร์เจนตินาขอให้ไทยพิจารณาอนุญาตให้นำเข้าเนื้อวัวและเครื่องในจากสถานประกอบการที่เคยได้รับการรับรองแล้ว โดยพิจารณาจากประวัติที่ดีในด้านความปลอดภัยอาหาร และจากการที่อาร์เจนตินาได้รับการตรวจประเมินระบบจากประเทศคู่ค้ารายอื่นเป็นประจำ

โดยฝ่ายไทย ชี้แจงว่า การระงับการนำเข้าชั่วคราวของเนื้อวัวและเครื่องในจากบราซิล เป็นผลจากการตรวจประเมินล่าสุดเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งไทยพบหลักฐานการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดของไทย โดยเฉพาะระบบการทวนสอบย้อนกลับและระบบการควบคุมในโรงงาน ซึ่งไทยขอขอบคุณบราซิลที่ได้ส่งแผนการแก้ไขข้อบกพร่องอย่างรวดเร็ว ซึ่งขณะนี้ไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาข้อมูลดังกล่าว และจะรายงานความคืบหน้าให้บราซิลทราบต่อไป ไทยย้ำว่ากระบวนการตรวจประเมินของไทยมีความเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ และดำเนินการตามมาตรฐานเดียวกันสำหรับประเทศคู่ค้าทุกราย สำหรับประเด็นข้อกำหนดเรื่องการทวนสอบย้อนกลับ ไทยได้บังคับใช้ข้อกำหนดนี้ในประเทศอย่างเคร่งครัด และใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งกับผลิตภัณฑ์ในประเทศ นำเข้าและส่งออก เพื่อป้องกันและควบคุมโรคสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการระงับการนำเข้าชั่วคราวจาก

อาร์เจนตินานั้น เกิดจากการรับรองสถานประกอบการหมตอายุ จึงขอให้อาร์เจนตินาเร่งประสานงานกับกรมปศุสัตว์ไทย เพื่อตกลงจัดการตรวจประเมิน โดยไทยมีความยินดีที่จะหารือเพิ่มเติมกับทั้งบราซิลและอาร์เจนตินาในประเด็นนี้ต่อไป

๓. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Thematic Session)

ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินการด้าน SPS จำนวน ๔ เรื่องตามข้อเสนอของประเทศสมาชิก ได้แก่ ๑) การใช้หลักการ Regionalization ในการจัดการโรคระบาดสัตว์ โดยผู้เชี่ยวชาญ WOAHP พร้อมด้วย สหภาพยุโรป จีน แคนาดา อินเดีย ได้นำเสนอหลักการทำ zoning และ compartmentalization ที่ WOAHP กำหนด และการนำหลักการดังกล่าวไปปฏิบัติใช้ภายในประเทศ เช่น สหภาพยุโรปมีเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ในสหภาพยุโรป จีนจัดทำระบบ compartment ปลอดโรค ASF ภายในประเทศ นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ร่วมหารือแนวทางที่จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นเรื่อง zoning และ compartmentalization ให้กับประเทศคู่ค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒) การใช้ system approach ในจัดการความเสี่ยงด้านสุขอนามัยพืช โดยครอบคลุมการผลิต การขนส่ง และการนำเข้า เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลายประเทศ อาทิ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ไต้หวัน ได้ร่วมนำเสนอการใช้ system approach ตามหลักการ ISPM 14 มาใช้ในการจัดการความเสี่ยงศัตรูพืช นอกจากนี้ ออสเตรเลีย ได้พัฒนาเทคโนโลยี “Pest Risk Reduction Scenario Tool” มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของศัตรูพืช ๓) การใช้แนวทางวิทยาศาสตร์เพื่อกำหนดค่า MRL ของสารกำจัดศัตรูพืชและยาสัตว์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจาก Codex นำเสนอการหน้าที่การทำงานของคณะทำงานต่างๆ ภายใต้ Codex ในการกำหนดค่า MRL ซึ่งปัจจุบันมีความท้าทายในเรื่องวิธีประเมินความเสี่ยงที่มีความแตกต่างกันซึ่งอาจทำให้การกำหนดค่า MRL มีความไม่สอดคล้องกับค่าที่ Codex กำหนด นอกจากนี้ ผู้แทนภาคเอกชนจากสหภาพยุโรป อินเดีย ตุรกี เห็นว่าประเทศผู้นำเข้าควรกำหนดค่า MRL ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และ ๔) การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการกำกับดูแลด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช โดยมีหลายประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย บราซิล จีน ร่วมหารือและแบ่งปันประสบการณ์ ในเรื่องการจัดทำกรอบกฎหมายเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเสี่ยงของโรคระบาดในการค้าสินค้าเกษตรข้ามพรมแดนและอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น บราซิลใช้ใบรับรองสุขอนามัยอิเล็กทรอนิกส์ในการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ จีนใช้ป้ายดิจิทัลในฉลากอาหารในจีน สหราชอาณาจักรปรับปรุงกฎหมายการเพาะพันธุ์พืชที่มีความแม่นยำ เพื่อให้สามารถนำเข้าพืชที่ผ่านการเพาะพันธุ์ด้วยเทคโนโลยีนี้ได้ง่ายขึ้น เป็นต้น

๔. การประชุมครั้งต่อไป

การประชุม SPS Committee สมัยสามัญ ครั้งที่ ๙๒ และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

**_*_*_*_*_*_*_*_*_*_*_*

ที่มา : กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

